

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/178362,5-lutego-1947-r-Boleslaw-Bierut-zostal-prezydentem-ludowej-Polski.html>
27.04.2024, 18:20

5 lutego 1947 r. Bolesław Bierut został prezydentem „ludowej” Polski

Data publikacji 03.02.2023

Współpracownik NKWD, w latach 1947-1952 prezydent Polski „ludowej”. Czołowy ideolog i twórca stalinizmu w powojennej Polsce. Osobiście nadzorował śledztwa przeciwko żołnierzom Armii Krajowej i Wojska Polskiego, a także proponował i zatwierdzał wyroki śmierci. Był współodpowiedzialny za liczne zbrodnie systemu komunistycznego. Według niepełnych danych w czasie jego rządów stracono ok. 2 500 osób.

Bolesław Bierut pochodził z chłopskiej rodziny spod Tarnobrzega. Urodził się 18 kwietnia 1892 r. w Rurach Brygidzkowskich nieopodal Lublina jako najmłodsze dziecko Wojciecha Bieruta i Marianny Salomei z domu Wolskiej. Od 1910 r. należał do kółka robotniczego prowadzonego przez Jana Hempla, który wywarł istotny wpływ na jego młodzieńcze poglądy – m.in. pod jego wpływem Bierut zerwał z religią i stał się ateistą. W wieku 20 lat wstąpił do Polskiej Partii Socjalistycznej – Lewicy. **Działał również w sekcji odczytowej Lubelskiego Towarzystwa Społeczno-Oświatowego „Przyszłość”.** Po wybuchu I wojny światowej uchylał się od służby wojskowej i ukrywał się pod nazwiskiem „Jerzy Bolesław Bielak”. Od grudnia 1918 r., po zjednoczeniu PPS – Lewicy z Socjaldemokracją Królestwa Polskiego i Litwy, należał do Komunistycznej Partii Robotniczej Polski. **W czasie istnienia II Rzeczypospolitej wiele razy był aresztowany za działalność**

Bolesław Bierut

komunistyczną.

Po wybuchu II wojny światowej zbiegł na tereny okupowane przez Armię Czerwoną do Białegostoku. Przebywał potem na obszarze okupacji sowieckiej. **Przyjął obywatelstwo sowieckie.** Od października 1939 r. pracował w Kowlu, a następnie na budowie zorganizowanej przez Ludowy Komisariat Komunikacji ZSRS (listopad 1939 – czerwiec 1940). Po ataku Niemiec na ZSRS, od lata 1941 r. przebywał w Mińsku, jako kierownik Wydziału Żywnościowego w urzędzie miasta (wtedy pod niemiecką administracją), pozostając jednocześnie agentem wywiadu sowieckiego. **W lipcu 1943 r. dostał zadanie operacyjne i został przerzucony do Polski (Grupa Inicjatywna PPR), gdzie wszedł w skład KC Polskiej Partii Robotniczej pod nazwiskiem „Bolesław Birkowski”.** Od stycznia 1944 r. przewodniczył Krajowej Radzie Narodowej, organowi władzy utworzonemu przez komunistów.

5 sierpnia 1944 r. Bierut został wezwany przez Józefa Stalina do Moskwy, gdzie uczestniczył w rozmowach z premierem Rządu RP na uchodźstwie Stanisławem Mikołajczykiem. **Zapewniał wówczas, iż nic nie wie o wybuchu powstania warszawskiego,** co miało utrudnić Mikołajczykowi wykorzystanie faktu zrywu powstańczego jako argumentu w rozmowach o utworzeniu tzw. „rządu tymczasowego” z udziałem sił niekomunistycznych. Negocjacje nie zakończyły się sukcesem dla Mikołajczyka, gdyż komuniści postawili warunki niemożliwe do spełnienia dla premiera RP (m.in. przyjęcie Linii Curzona jako wschodniej granicy Polski). **Bierut jednoznacznie zadeklarował rezygnację z polskich terenów wschodnich, m.in. zapewniając Stalina 12 października 1944 r., iż: „Jesteśmy tu, by w imieniu Polski żądać, by Lwów należał do Rosji”.**

Od 28 września do 3 października 1944 r. przebywała w Moskwie delegacja PKWN w składzie: Bolesław Bierut, Edward Osóbka-Morawski, Michał Rola-Żymierski, Andrzej Witos i Wincenty Rzymowski. W nocy z 29 na 30 września podczas kolacji w rezydencji Stalina, w której uczestniczyli trzej pierwsi, a ze strony sowieckiej Stalin, Ławrientij Beria, Wiaczesław Mołotow i Anastas Mikojan, Stalin zakomunikował Bierutowi swą decyzję o radykalizacji kursu politycznego na administrowanym przez PKWN terytorium Polski. **PPR miała zaostriżyć stanowisko wobec Armii Krajowej i „obozu londyńskiego”, zintensyfikować represje wobec „reakcyjnego podziemia”, w szczególności zaś dokonać natychmiastowego wysiedlenia rodzin ziemiańskich z ich posiadłości i domów, wbrew postanowieniom dekretu PKWN z 6 września 1944 r. o reformie rolnej.**

Po zajęciu ruin lewobrzeżnej Warszawy przez Armię Czerwoną i 1 Armię Wojska Polskiego, 19 stycznia w stolicy Polski przyjął w imieniu KRN defiladę 2 Dywizji Piechoty Ludowego Wojska Polskiego. Miesiąc później Stalin po powrocie z trwającej od 4 do 11 lutego 1945 r. konferencji jałtańskiej (faktycznie decydującej o wejściu Polski do strefy wpływów ZSRS i tym samym utracie suwerenności państwowej) wezwał Bieruta do Moskwy i poinformował go o ustaleniach jałtańskich, zalecając mu propagowanie umów tej konferencji w kraju jako

podstaw „nowej Polski” – co przez większość społeczeństwa zostało uznane za zdradę interesów polskich.

Od 19 do 26 kwietnia 1945 r. Bierut ponownie przebywał w Moskwie na czele delegacji polskiej, gdzie Józef Stalin i Edward Osóbka-Morawski podpisali „układ o przyjaźni, wzajemnej pomocy i powojennej współpracy polsko-sowieckiej” (w tym czasie NKWD przetrzymywało w więzieniach 16 przywódców Polskiego Państwa Podziemnego aresztowanych pod koniec marca 1945 r., o czym, jak oficjalnie podawano, komunistyczne władze polskie nie wiedziały).

Od 1945 r. Bolesław Bierut mieszkał i urzędował w Belwederze, gdzie na potrzeby propagandowe fotografował się z dziećmi, młodzieżą i kobietami. Stale towarzyszyła mu liczna obstawa, w większości sowiecka, dowodzona przez płk. Faustyna Grzybowskiego (od 1944 r. szefa Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Białymstoku i Wrocławiu), która zapobiegła trzem próbom zamachów na jego życie (w 1951, 1952 i 1953), zabijając na miejscu zamachowców.

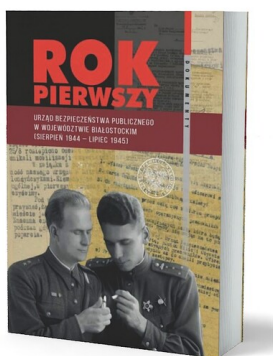
Po objęciu mandatu poselskiego na Sejm Ustawodawczy 5 lutego 1947 r. został wybrany przez Sejm Ustawodawczy (ukonstytuowany w wyniku sfałszowanych wyborów) na prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, którym był do czasu wyboru Rady Państwa przez nowo obrany Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, tj. do 20 listopada 1952 r.

Rządy Bolesława Bieruta charakteryzowały się sowietyzacją Polski i służalczą wobec Moskwy. W trakcie ich trwania stracono ok. 2 500 osób, w tym wielu żołnierzy Armii Krajowej (m.in. Witolda Pileckiego, Augusta Emila Fieldorfa) i tzw. Żołnierzy Wyklętych (m.in. Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszko”).

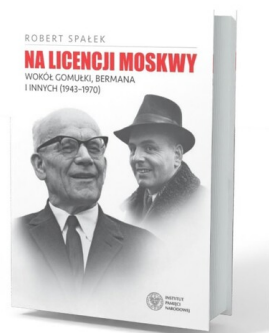
Zdecydowanie opowiadał się za pogłębieniem represji wobec przeciwników politycznych. Ponadto był odpowiedzialny za sfałszowanie wyników głosowania referendum z 1946 r. oraz nadzorował sfałszowanie wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 19 stycznia 1947 r.

***

W 2021 r. nakładem wyd. IPN ukazała się książka pt. „Rok pierwszy. Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w województwie białostockim (sierpień 1944 – lipiec 1945). Seria: Dokumenty” pod red. Barbary Bojaryn-Kazberuk, Jerzego Autuchiewicza. Książka opisuje tworzenie struktur bezpieczeństwa na zajętych przez Sowiety terenach. [Niniejsza książka dostępna jest w naszych księgarniach stacjonarnie lub online.](#)

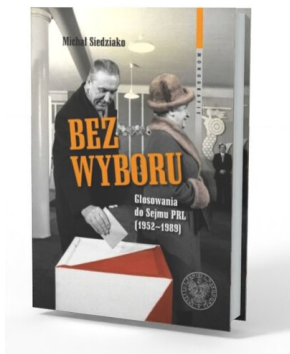

W 2020 r. IPN wydał książkę pt. „Na licencji Moskwy. Wokół Gomułki, Bermana i innych 1943-1970” autorstwa Roberta Spałka. Monografia przybliży dzieje władzy komunistycznej w Polsce w latach 1943–1970, ukazując działania, postawy i dążenia Władysława Gomułki, Jakuba Bermana oraz innych decydentów PPR i PZPR. Autor wskazuje na uwikłania i uwarunkowania, którym zostali poddani przez Kreml komuniści rządzący Polską Ludową, ale i które oni sami jednocześnie współtworzyli. [Niniejsza książka dostępna jest w naszych księgarniach stacjonarnie lub online.](#)

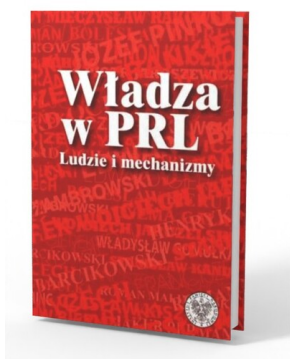

W 2018 r. IPN wydał książkę pt. „Bez wyboru. Głosowania do Sejmu PRL (1952-1989). Seria: Monografie” autorstwa Michała Siedziako. Książka stanowi wielopłaszczyznową analizę kolejnych wyborów do Sejmu PRL. Autor, wychodząc od charakterystyki systemów wyborczych Związku Radzieckiego i państw strefy radzieckiej dominacji w Europie, charakteryzuje zarówno ich oficjalny wymiar (przepisy prawa, propagandę, rytuały wyborcze), jak i to, co kryło się za wspomnianą fasadą: nieformalne praktyki, manipulacje i fałszerstwa, zakulisową rywalizację i działania aparatu represji. Opisuje kolejne kampanie

wyborcze w PRL, społeczną percepcję peerelowskich głosowań, różnego rodzaju formy oporu oraz działania opozycji antykomunistycznej związane z wyborami. [Niniejsza książka dostępna jest w naszych księgarniach stacjonarnie lub online.](#)

W 2011 r. IPN wydał książkę pt. „Władza w PRL. Ludzie i mechanizmy” pod red. Konrada Rokickiego, Roberta Spałka. W powojennej Polsce prawdziwe mechanizmy władzy pozostawały ukryte, były tematem tabu. Podobnie jak tajemnicą okrywano niemal wszystko, co dotyczyło ludzi piastujących kierownicze stanowiska. Niniejsza książka przybliży wspomniane mechanizmy. [Dostępna w naszych księgarniach stacjonarnie lub online.](#)

Wiele materiałów o sowietyzacji Polski, w tym o Bolesławie Bierucie, jest dostępnych w

portalu IPN przystanekhistoria.pl, na innych stronach Instytutu Pamięci Narodowej oraz na kanale IPNtv:

- Filip Musiał, [Zewnętrzna prowincja sowieckiego imperium](#)
- Bożena Witowicz, [Dekret Bieruta](#)
- Filip Musiał, [Władza z sowieckiego nadania](#)
- Justyna Dudek, [Wszyscy chrześniacy Bolesława Bieruta](#)
- Patryk Pleskot, [Wokół kultu Bieruta](#)